

Mezioborový seminář

Politici, umělci a vědci ve veřejném prostoru na přelomu 19. a 20. století

Pořadatelé: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.
Památník národního písemnictví

Termín a místo konání: 30. září 2014, Vila Lanna, V sadech 1, Praha 6

Na přelomu 19. a 20. století procházela česká společnost významným přerodem, kdy docházelo k osamostatňování a profesionalizaci polí politiky, vědy i umění. V politice se dotvářela struktura politických stran a vytvářelo se schéma politického vzestupu, které často vedlo přes žurnalistické a též nově se ustalující politické struktury. S prosazujícím se masovým charakterem politiky se dařilo propojit organizační stranickou strukturu s nově vytvářenou členskou základnou. Zároveň probíhal proces restrukturalizace stranického spektra, v němž se nově uplatňovaly jak vznikající zájmové strany, tak dosud mimo parlament stojící sociální demokracie.

V tomto přerodu měl zásadní význam postoj mladých spisovatelů, básníků a uměleckých kritiků, kteří vedli od osmdesátých let 19. století spor s národními ideály, přehodnocovali poměr mezi uměním a společností, prosazovali nezávislost umění na vnějších požadavcích, zejména národně vzdělávacích. Přestože se umělecká moderna ke stranické politice stavěla kriticky a odmítala ideologickou manipulaci obou liberálních stran, hledala řada jejích představitelů způsoby veřejného působení při zachování zásadních požadavků kriticismu a individualismu vytknutými již T. G. Masarykem. Markantním příkladem pokusu o spolupráci politiků a umělců je manifest Česká moderna z podzimu 1895 nebo aktivity J. S. Machara, Viktora Dyka, S. K. Neumanna a dalších.

Seminář se bude zabývat postoji politiků, umělců a vědců k činnosti ve veřejném prostoru, střetáváním i spoluprací profesionálních politiků-straníků a intelektuálů, jejich strategiemi ovládnutí veřejného prostoru. Předmětem zájmu jsou především výrazné osobnosti, které se již před sklonkem století začaly prosazovat ve veřejném životě a zároveň byly zapojeny ve vlastním (uměleckém, vědeckém) poli „specifických silových vztahů a bojů“ (Pierre Bourdieu). Vliv těchto osobností stoupal úměrně s šířící se skepsí z dobového politického modelu a z uvolňování rakouské identity (nejen) v české společnosti. Prosazování se nepolitické politiky také souviselo s diskreditací rakouské a za doby monarchie se etablující politiky v době gradujícího nacionálního programu za světové války. Srovnatelné pohyby přitom můžeme sledovat v českých, polských, maďarských a s jistým předstihem též v německých zemích, proto je seminář otevřen komparativním příspěvkům.

Organizátoři si vyhrazují právo rozhodnout o zařazení přihlášených příspěvků, které by neměly překročit časový limit 20 minut, na program semináře a počítají se zveřejněním referátů, které uspějí v nezávislém recenzním řízení. Jednacím jazykem semináře jsou čeština a němčina.

Návrhy příspěvků s krátkou anotací a úplnými kontaktními údaji posílejte prosím nejpozději do 20. června 2014.

Kontakty:

PhDr. Helena Kokešová, Ph.D., kokesova@mua.cas.cz

doc. Mgr. Vratislav Doubek, Dr., vdoubek@volny.cz

Mgr. Lucie Merhautová, Ph.D., lucie.merhautova@seznam.cz